

Prof. zw. dr hab. Aleksander Zakrzewski (1909-1985)

Pełnił obowiązki rektora Akademii Medycznej w Poznaniu w roku 1962

Urodził się 14 kwietnia 1909 roku w Oleksińcu Podleśnym w powiecie pleskirowskim na Ukrainie w ZSRR.

W roku 1926 wstąpił na Wydział Lekarski Uniwersytetu Poznańskiego. We wrześniu 1932 roku uzyskał dyplom lekarza medycyny.

W trakcie studiów przez rok pracował w Muzeum Zakładu Anatomii Prawidłowej i Topograficznej UP, a od końca roku 1929 roku także w Klinice Chorób Uszu, Nosa i Gardła jako młodszy asystent. Równocześnie od 1932 roku studiował na Wydziale Humanistycznym UP i w 1935 otrzymał dyplom magistra filozofii.

Po studiach kontynuował pracę w Klinice Chorób Uszu, Nosa i Gardła UP – od 1932 roku aż do wybuchu wojny był starszym asystentem.

W grudniu 1932 roku uzyskał stopień doktora wszechnauk lekarskich na podstawie pracy pt. „Wyniki leczenia ozeny w Klinice Otolaryngologicznej Uniwersytetu Poznańskiego”.

W lutym 1934 został specjalistą II stopnia z dziedziny otolaryngologii.

W 1935 oraz 1937 roku przebywał na stażach naukowych w Paryżu.

Podczas okupacji został wysiedlony z Poznania i znalazł się w Warszawie. Od 1 grudnia 1939 do 1 sierpnia 1944 pracował jako asystent w Klinice Otolaryngologicznej, a od 1942 do wybuchu powstania warszawskiego również w Klinice Dziecięcej. Wykładał na Wydziale Lekarskim tajnego Uniwersytetu Ziemi Zachodnich. Od grudnia 1939 roku należał do ZWZ AK. W czasie powstania warszawskiego był chirurgiem w oddziałach powstańczych Armii Krajowej działających w Puszczy Kampinoskiej. Dostał się do niewoli niemieckiej podczas bitwy pod Jaktorowem; zachorowanie na tyfus plamisty uchroniło go przed wywiezieniem do obozu jenieckiego.

W 1945 roku uzyskał stopień doktora habilitowanego na Uniwersytecie Warszawskim na podstawie pracy pt. „Ilościowe badanie przewodnictwa powietrznego za pomocą widełek stroikowych z uwzględnieniem zestawu Struyckena”.

W lutym 1945 roku powrócił do Poznania. Zorganizował na nowo zniszczoną Klinikę Chorób Uszu, Nosa i Gardła UP i objął stanowisko jej kierownika tymczasowego, a od 15 maja 1946 kierownika (w charakterze starszego asystenta, od 15 maja 1946 zastępcy profesora, od maja 1948 profesora

nadzwyczajnego, a od listopada 1977 profesora zwyczajnego), którym pozostawał aż do przejścia na emeryturę we wrześniu 1979 roku.

W latach 1948-1953 był zastępcą dyrektora szpitala im. Heliodora Świącickiego, od 1953 do 1955 oraz od 1956 do 1965 roku jego dyrektorem.

21 maja 1948 roku otrzymał tytuł profesora nadzwyczajnego otolaryngologii, a w lipcu 1977 tytuł profesora zwyczajnego.

Przez 8 lat (1955–1962) był prorektorem Akademii Medycznej w Poznaniu. Po rezygnacji ze stanowiska rektora prof. Wiktora Degi 1 lutego 1962 roku, pełnił obowiązki rektora do czasu wyboru nowych władz.

Autor około 200 prac naukowych. Jego zainteresowania koncentrowały się wokół zagadnień z zakresu audiologii (pionierskie opracowanie list artykulacyjnych do badań słuchu za pomocą mowy oraz stworzenie i zastosowanie w klinice zaburzeń słuchu oryginalnej metody badania lokalizacji dźwięku za pomocą określenia kąta ostrości słyszenia kierunkowego), patologii (bakteriologia, serologia, histopatologia), leczenia twardzieli, rozpoznawania oraz leczenia uszno- i nosopochodnych powikłań wewnątrzczaszkowych, szczególnie ropni mózgu oraz mózdzku, nowych metod leczenia operacyjnego przetok zausznych oraz ezofagotomii wewnętrznej, patofizjologii śluzówek górnych dróg oddechowych oraz diagnostyki i leczenia krwotoków z nosa w następstwie rozdarcia syfonu tętnicy szyjnej wewnętrznej po urazach czaszkowo-mózgowych. Wybitny specjalista w dziedzinie leczenia ozeny i raka krtani.

Był członkiem Polskiego Towarzystwa Otolaryngologicznego (obecnego Polskiego Towarzystwa Otolaryngologów - Chirurgów Głowy i Szyi), w latach 1955–1958 i 1977–1980 był przewodniczącym jego Zarządu Głównego, od 1946 do 1966 przewodniczącym Oddziału Poznańskiego, a od 1974 członkiem honorowym Towarzystwa. Należał do Société Française d'Oto-Rhino-Laryngologie, Royal Society of Medicine w Londynie, Collegium ORL Amicitiae Sacrum, International Society of Audiology, Międzynarodowego Towarzystwa Collegium Otolaryngologicum w Amsterdamie. Był członkiem honorowym Czechosłowackiego Towarzystwa Lekarskiego im. J. E. Purkyne (1977).

W latach 1955-1958 pełnił funkcję redaktora naczelnego „Otolaryngologii Polskiej”. W roku 1974 ponownie objął to stanowisko i pozostawał na nim aż do swojej śmierci.

Odnaczony Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski (1956), Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski (1978), Warszawskim Krzyżem Powstańczym, Medalem 10-lecia PRL, Krzyżem

Armii Krajowej, Medalem Komisji Edukacji Narodowej oraz odznaką honorową „Za Zasługi dla Rozwoju Województwa Poznańskiego i Zielonogórskiego”. Laureat nagrody naukowej I stopnia ministra zdrowia (1968).

Zmarł 2 kwietnia 1985 roku w Poznaniu. Pochowano go na Cmentarzu Górczyńskim.

Na podstawie: akta osobowe; Zygmunt Szmeja, *Aleksander Zakrzewski (1909-1985)*, „Magazyn Otolaryngologiczny”, 2005, t. 4, z. 2; Jerzy Samson Zakrzewski, *Profesorostwo Zakrzewscy*, „Kronika miasta Poznania”, 2001, nr 1; *Księga pamiątkowa w 80-lecie uniwersyteckiego Wydziału Lekarskiego w Poznaniu*, pod red. R. K. Meissnera, Poznań 2001; *Prof. dr wszech nauk lek. Aleksander Zakrzewski (1909-1985)*, w: Jan Hasik, Adam Wasilkowski, Ryszard Stangierski, *Szpital akademicki im. Heliodora Święcickiego w Poznaniu. 50 lat dziejów powojennych (1947-1997)*, Poznań 1998; *25 lat Akademii Medycznej w Poznaniu (1950-1975)*, pod red. R. Górala, Poznań 1974